

Miten osaaminen osoitetaan?

Kliinisen perusosaamisen näyttökoemalli ja suositukset
sairaanhoidajatuokintoon
- Terveysalan työryhmä

<http://www.tunnistaosaaminen.fi/node/77>

Seija Olli, SAMK, tuntiop.TtT,Esh

AHOT –korkeakouluissa loppuseminaari, Metropolia-amk,
Bulevardi, 30.01.2014

AHOT JA KLIINISEN PERUSOSAAMISEN NÄYTTÖKOKEIDEN KEHITTÄMINEN SAIRAANHOITAJATUTKINTOON - Terveysalan osahanke 2011–2013

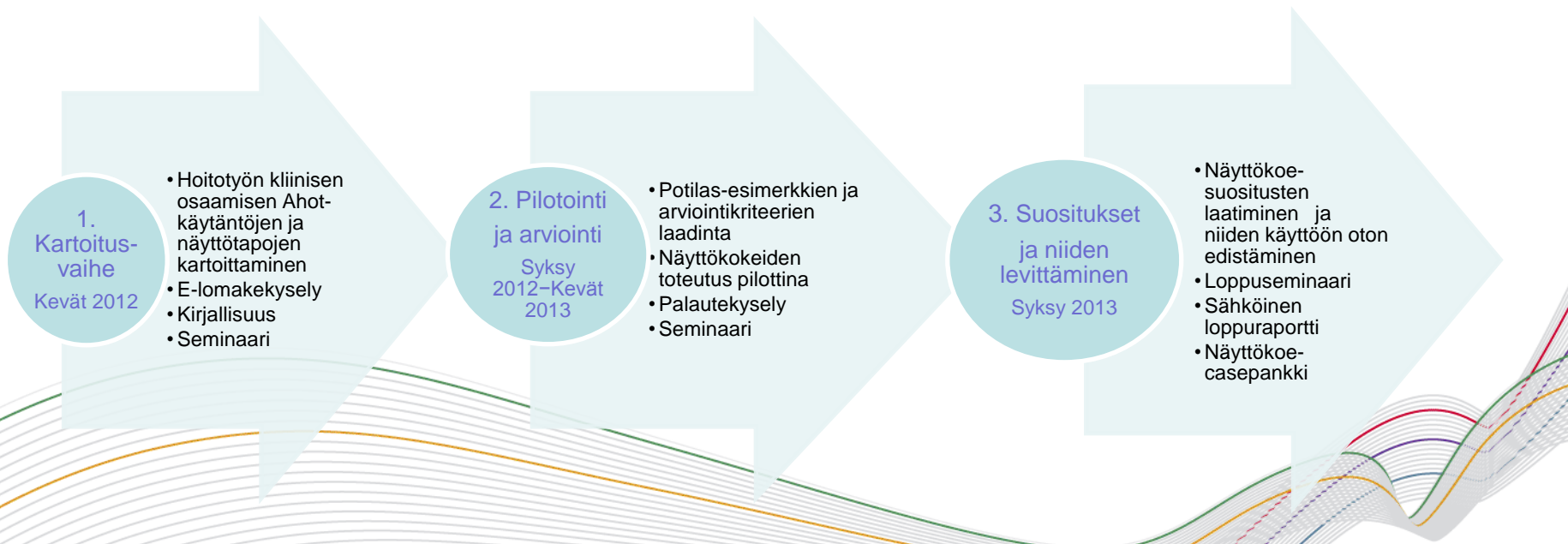
- Työryhmässä neljä Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulua:
- Metropolia AMK: Leena Hinkkanen, Marjo Mannila, Päivi Rimpioja ja Helena Väänänen
- Oulun seudun AMK: Minna Vanhanen
- Saimaan AMK: Riitta Kalpio ja Tarja Rummukainen,
Satakunnan AMK (SAMK): Anne-Maria Kanerva ja Seija Olli

TERVEYSALAN KOULUTUSKOHTAISEN AHOT- TYÖRYHMÄN TAVOITTEET JA TARKOITUS

- Tavoitteena oli kehittää toisen asteen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden (lähihoitaja) aiemmin hankitun hoitotyön osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen menetelmiä ja yhtenäisiä AHOT- käytäntöjä eri ammattikorkeakouluissa
- Tarkoituksena oli laatia suositus valtakunnalliseksi hoitotyön kliinisen perusosaamisen näyttötavaksi sairaanhoitajan (AMK) tutkintoa suorittavien lähihoitajataustaisten opiskelijoiden aiemmin hankitun osaamisen osoittamiseen ja arviointiin.

Kuvio 1. Terveystalan osahankkeen eteneminen

KLIINISEN PERUSOSAAMISEN NÄYTTÖKOE

VALMISTAUTUMINEN

- Opiskelijan henkilökohtainen tiedottaminen
- AHOT-info
- Kirjallinen itsearvio
- Opetussuunnitelman osaamiskuvauksiin perehtyminen
- Opiskelijan päätös näyttökokeeseen osallistumisesta

TOTEUTUS

- Mahdollisimman pian opintojen alkamisesta (1 vk 1-½ kk)
- Simulaatioympäristössä tai harjoitusluokassa
- Näyttökoetehtävinä potilasesimerkit
- Yksin, kaksin tai kolmen opiskelijan ryhmissä
- 1-2 potilasesimerkkiä/ opiskelija(t)
- 30-60 min/suoritus

ARVIOINTI

- Opiskelijan osattava hahmottaa hoitotilanne kokonaisvaltaisesti
- Opiskelijan on perusteltava toimintansa
- Arvioinnissa kaksi opettajaa
- Vertaisarviointi
- Opettajat kirjaavat arvioinnin
- Arviointi asteikolla hyväksytty –hylätty
- Näyttökoe ei voi uusia

Näyttökokeiden potilasesimerkit (caset)

1. Potilaan hoidon tarpeen määrittäminen tulotilanteessa
2. Vuodepotilaan puhtaus
3. Kestokatetrointi (erittäminen 1)
4. Kertakatetrointi (erittäminen 2)
5. Ravitseminen ja nenä-mahaletkun laittaminen

Näyttökokeen arviointikriteerit

Hyväksytty taso

- Opiskelija osaa:
- työskennellä hoitotilanteessa itsenäisesti sekä yhteistyössä parinsa kanssa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida potilaansa hoitotyötä turvallisesti ja hoitotyön periaatteita noudattaen
- toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa potilaansa kanssa
- tiedottaa sekä suullisesti että kirjallisesti potilaansa hoidosta
- tunnistaa oman osaamisensa ja oppimisen tarpeensa

Hylätty näyttökoe

- Opiskelija:
- ei kykene itsenäiseen työskentelyyn ja/tai yhteistyöhön parinsa kanssa
- ei kykene suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan potilaansa hoitotyötä turvallisesti ja hoitotyön periaatteita noudattaen
- ei toimi ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa potilaansa kanssa
- ei tiedota suullisesti ja/tai kirjallisesti potilaansa hoidosta
- ei tunnista omaa osaamistaan ja/tai oppimisen tarvettaan
- vaarantaa potilasturvallisuutta
- ei osaa perustella toimintaansa
- ei osaa toimia aseptiikkaa noudattaen

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvuonaa

EU:lta

2007–2013

Osallistujat

- Näyttökoe-pilotin toteutus syksy 2012 ja kevät 2013
- Neljän amk:n hoitotyön koulutusohjelmassa sairaanhoitajatutkintoa suorittavat lähihoitajatutkinnon pohjalta aloittaneet opiskelijat, nuoriso- ja aikuiskoulutusryhmistä
- Näyttökokeisiin osallistuneita opiskelijoita:
  - Yhteensä N174
  - Hyväksytyt: n136
  - Hylätyt: n38 (22 %)
- Näyttökokeisiin osallistuneita opettajia: N20, palautekyselyyn vastanneita n18 (90%)

AMK	Osallistuneet N	Hyväksytyt n	Hylätyt n (%)
SAMK			
Syksy 2012	22	17	5
Kevät 2013	28	19	9
yhteensä	50	36	14 (28 %)
Saimaan amk			
Syksy 2012	17	17	0
Kevät 2013	34	29	5
yhteensä	51	46	5 (10 %)
Oulun seudun amk			
Syksy 2012	23	17	7 (30 %)
Metropolia amk			
Syksy 2012	32	24	8
Kevät 2013	18	14	4
yhteensä	50	38	12 (24 %)
Kaikki amk yht	N174	n136	38 (22 %)

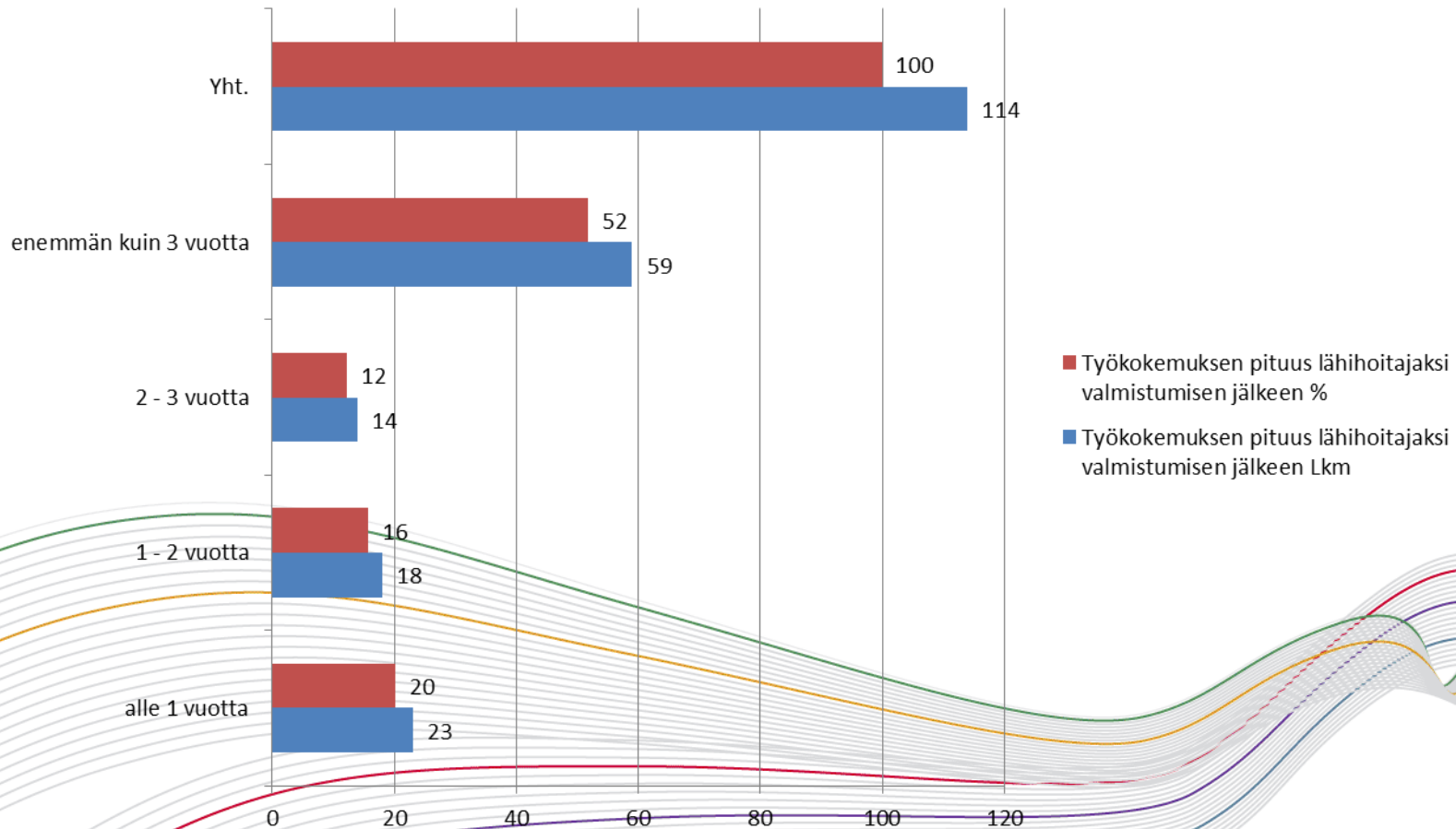
- Aineistot kerättiin tätä tutkimusta varten laadituilla e-lomakkeilla opiskelijoilta (N 174) ja opettajilta (N 20)
- Vastausvaihtoehdot viisi portainen Liekert (täysin samaa mieltä – täysin eri mieltä)
- Tilastollinen analyysi, jossa tulokset yhdistetty kolmiportaisesti (samaa mieltä – en osaa sanoa – eri mieltä)
- Lisäksi avoimet kysymykset kehittämisehdotuksista ja muista huomioista, jotka analysoitiin sisällön analyysillä
- Kyselyyn vastanneita opiskelijoita oli 114 (65,5 %)
  - Syksyllä 2012 kyselyyn vastasi 70 (74%)
  - Keväällä 2013 kyselyyn vastasi 44 (55 %)
- Kyselyyn vastanneita opettajia oli 18 (90 %)

Työkokemuksen pituus 1h valmistumisen jälkeen noin puolella enemmän kuin kolme vuotta

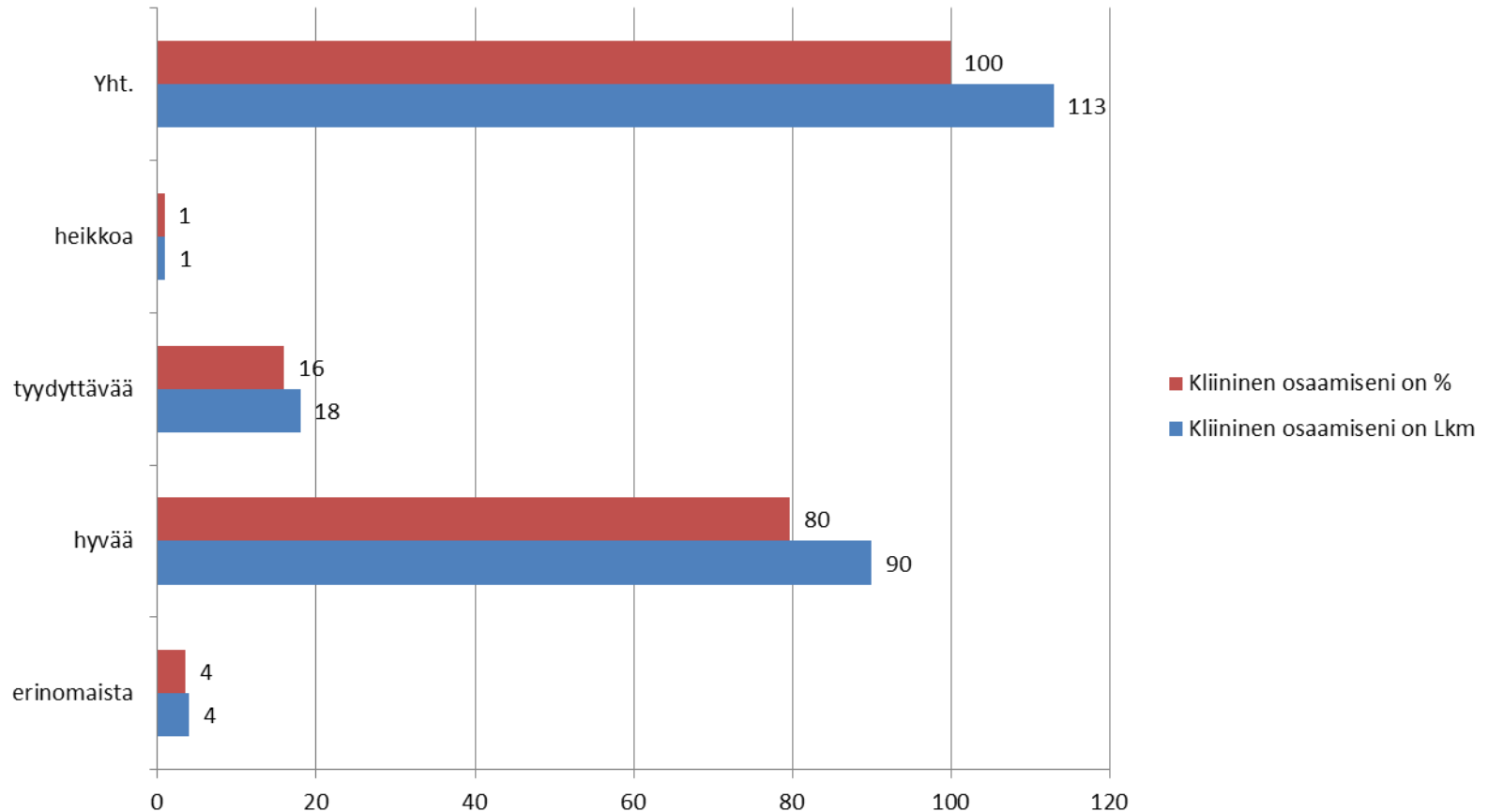
Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

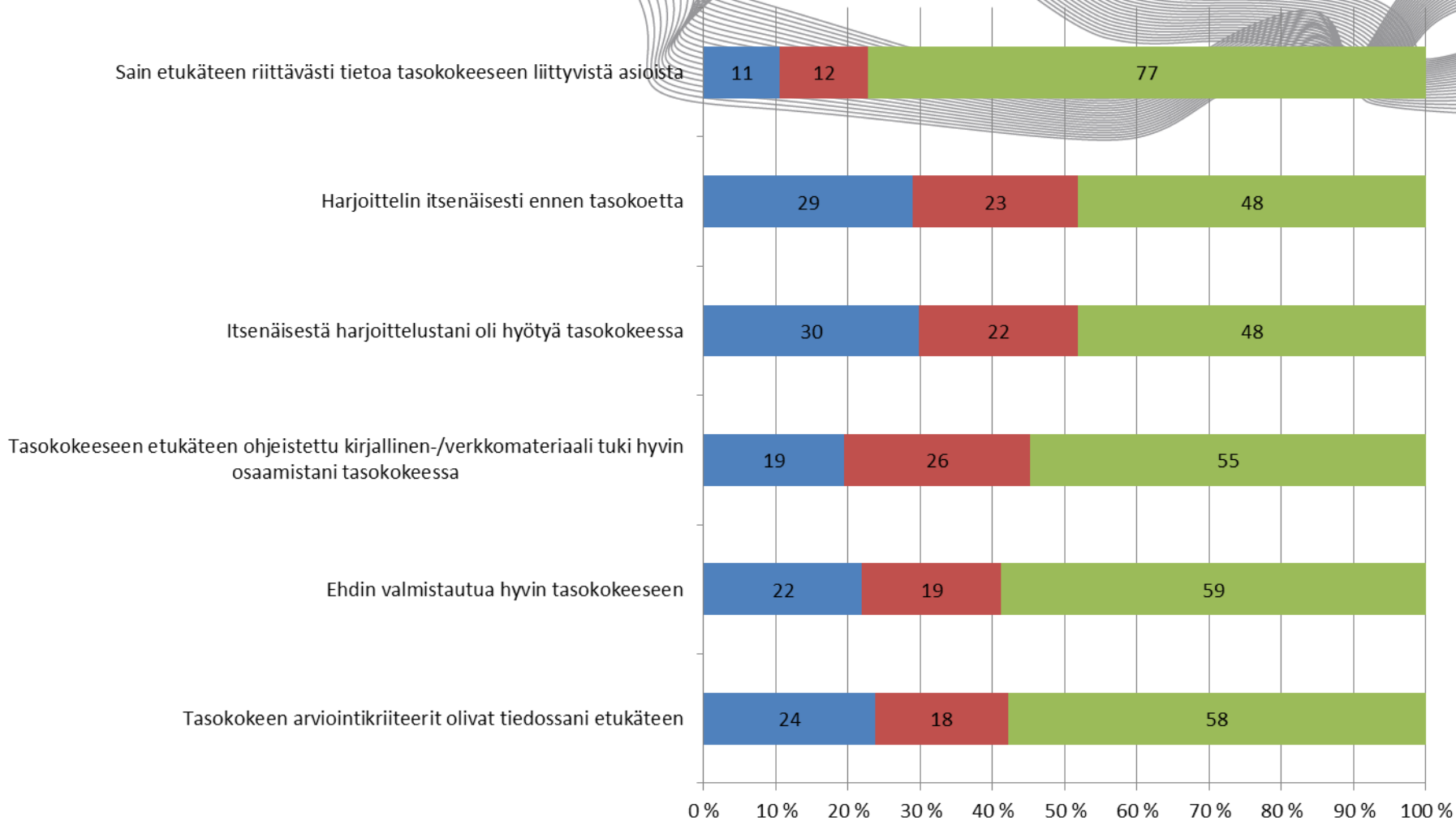
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Kliininen osaaminen itsearvioituna hyvää tasoa 80 prosentilla opiskelijoista

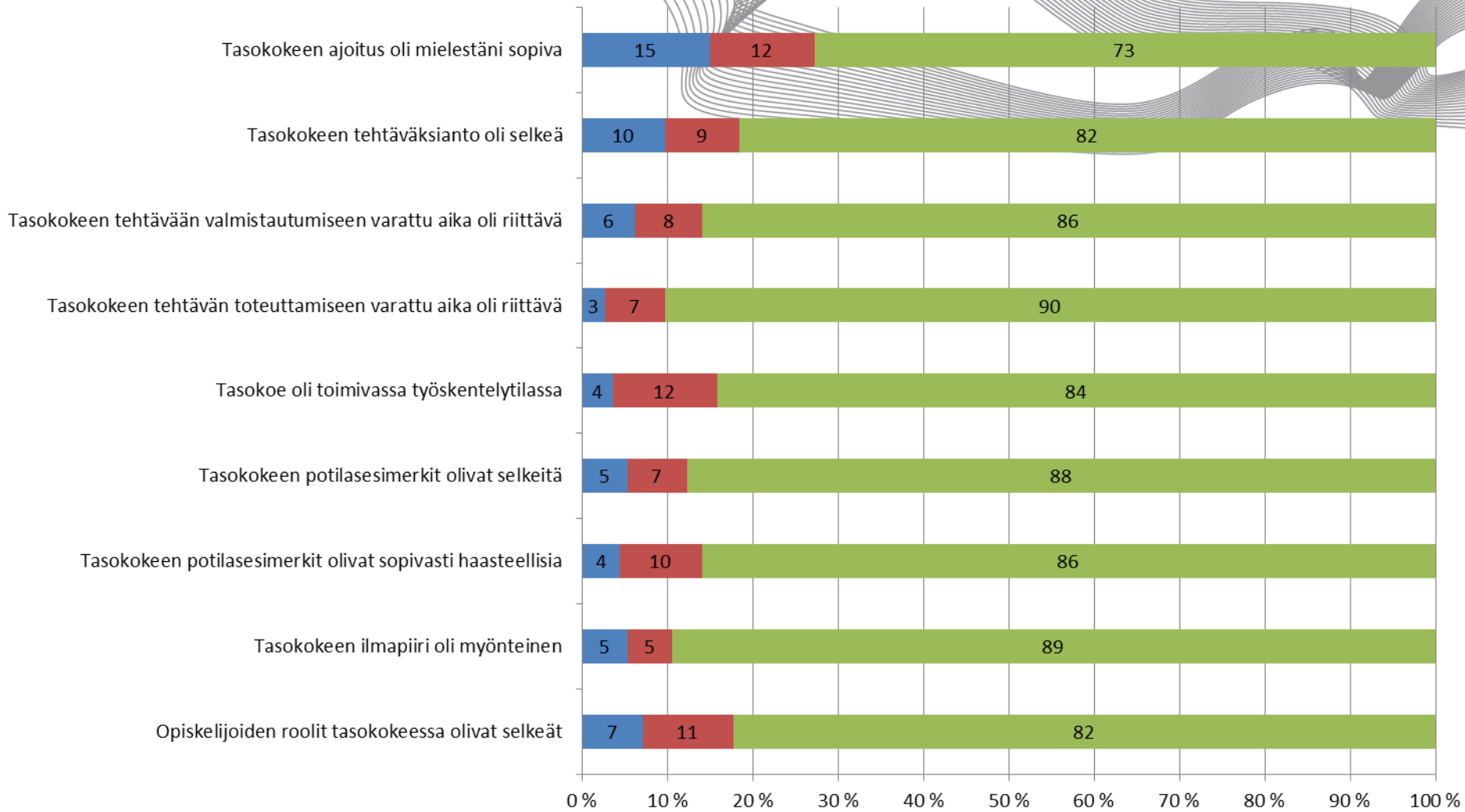

Näyttökokeeseen valmistautuminen (opiskelijat)

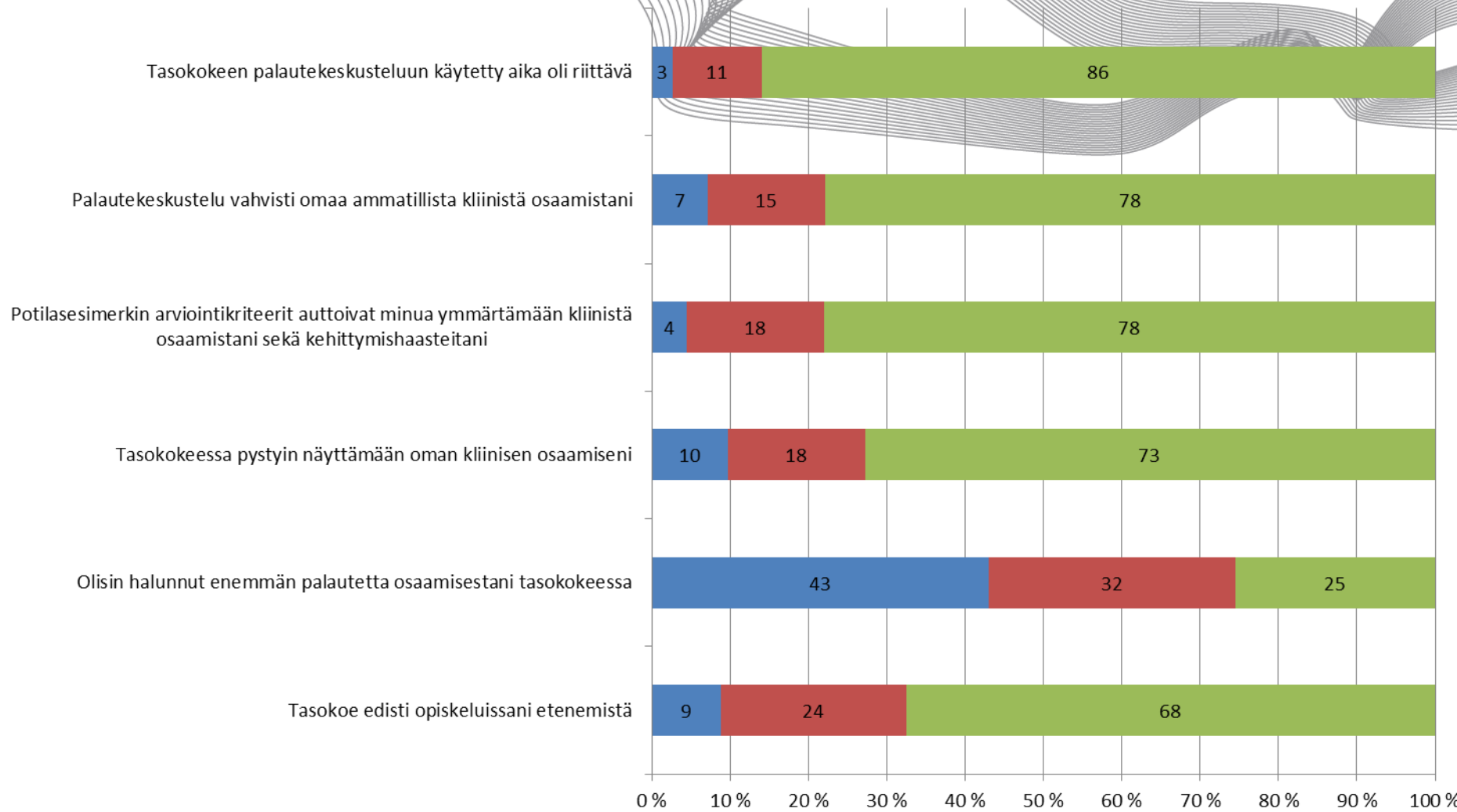

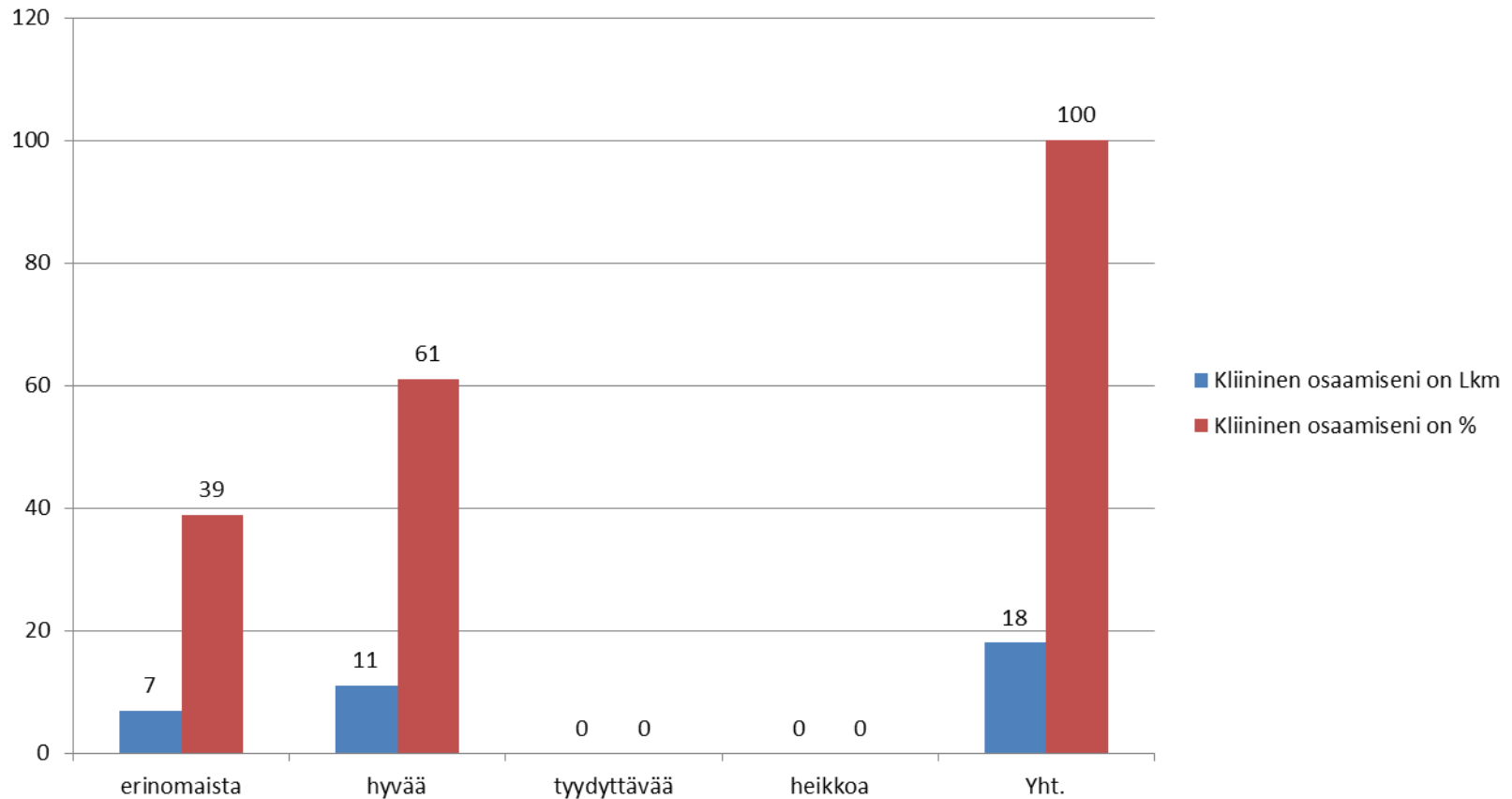
Näyttökokeen toteutus

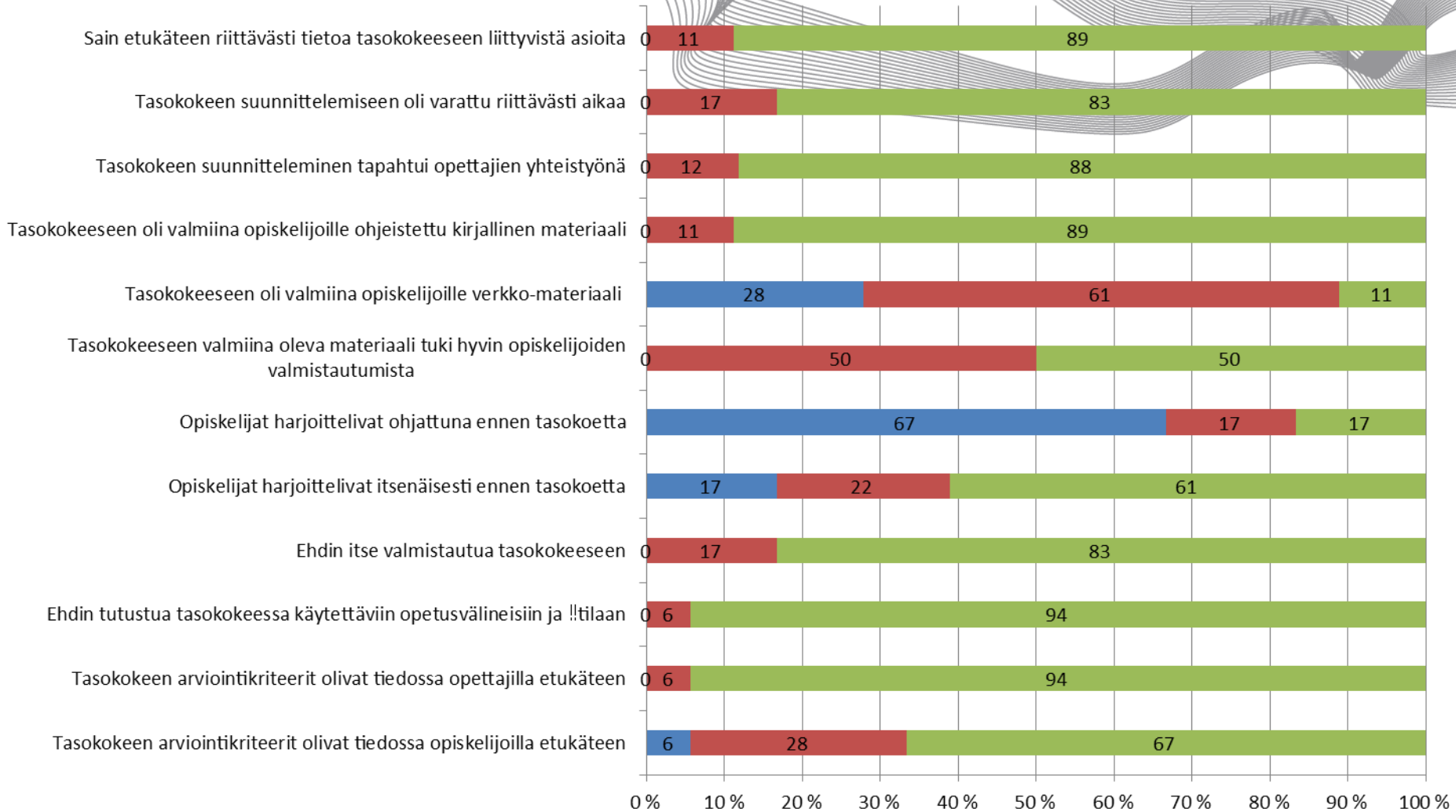
Näyttökokeen palautekeskustelu

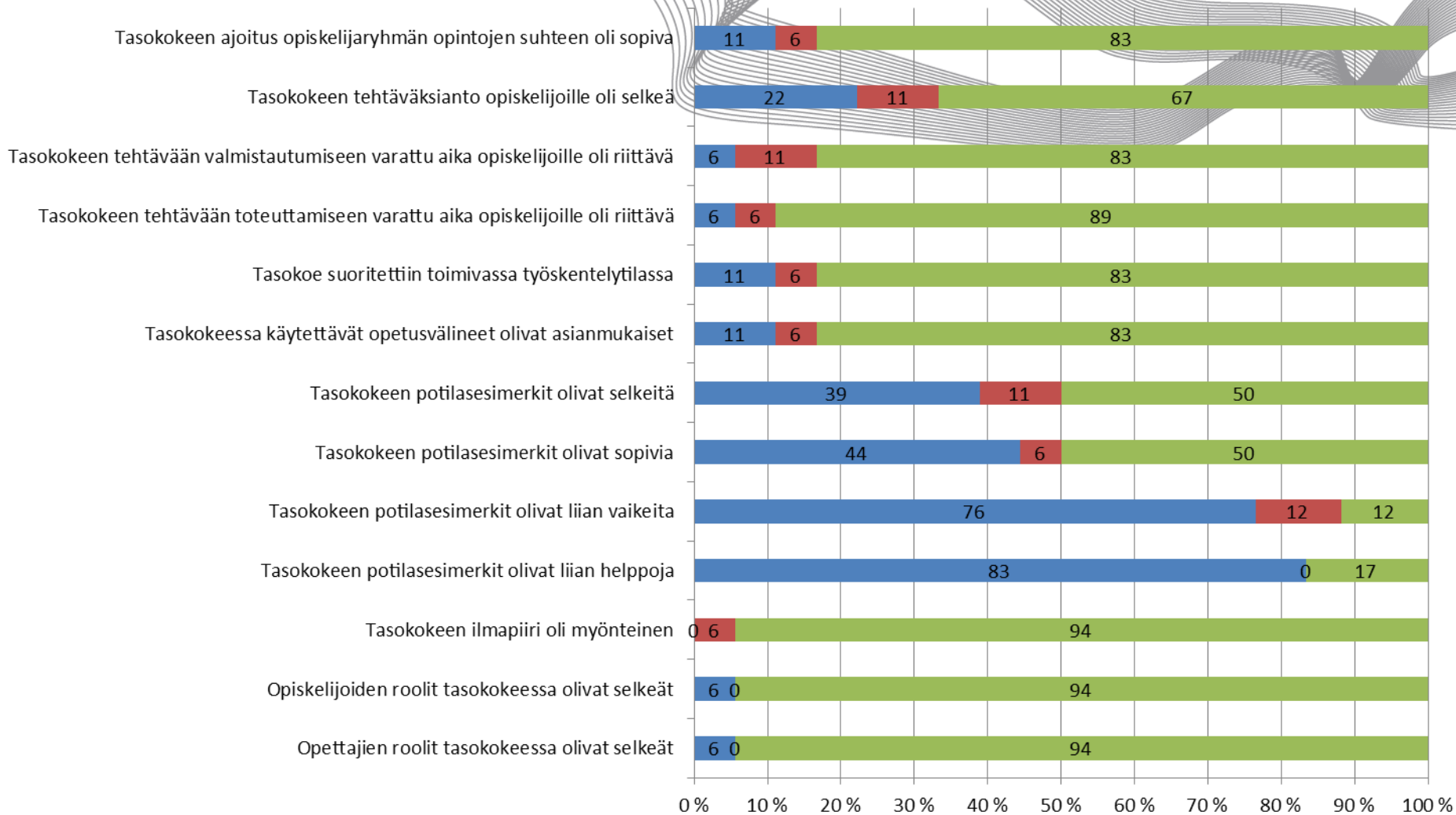
Opettajien kliininen osaaminen on itsearvioituna hyvää tai erinomaista

Näyttökeeseen valmistautuminen (opettajat)

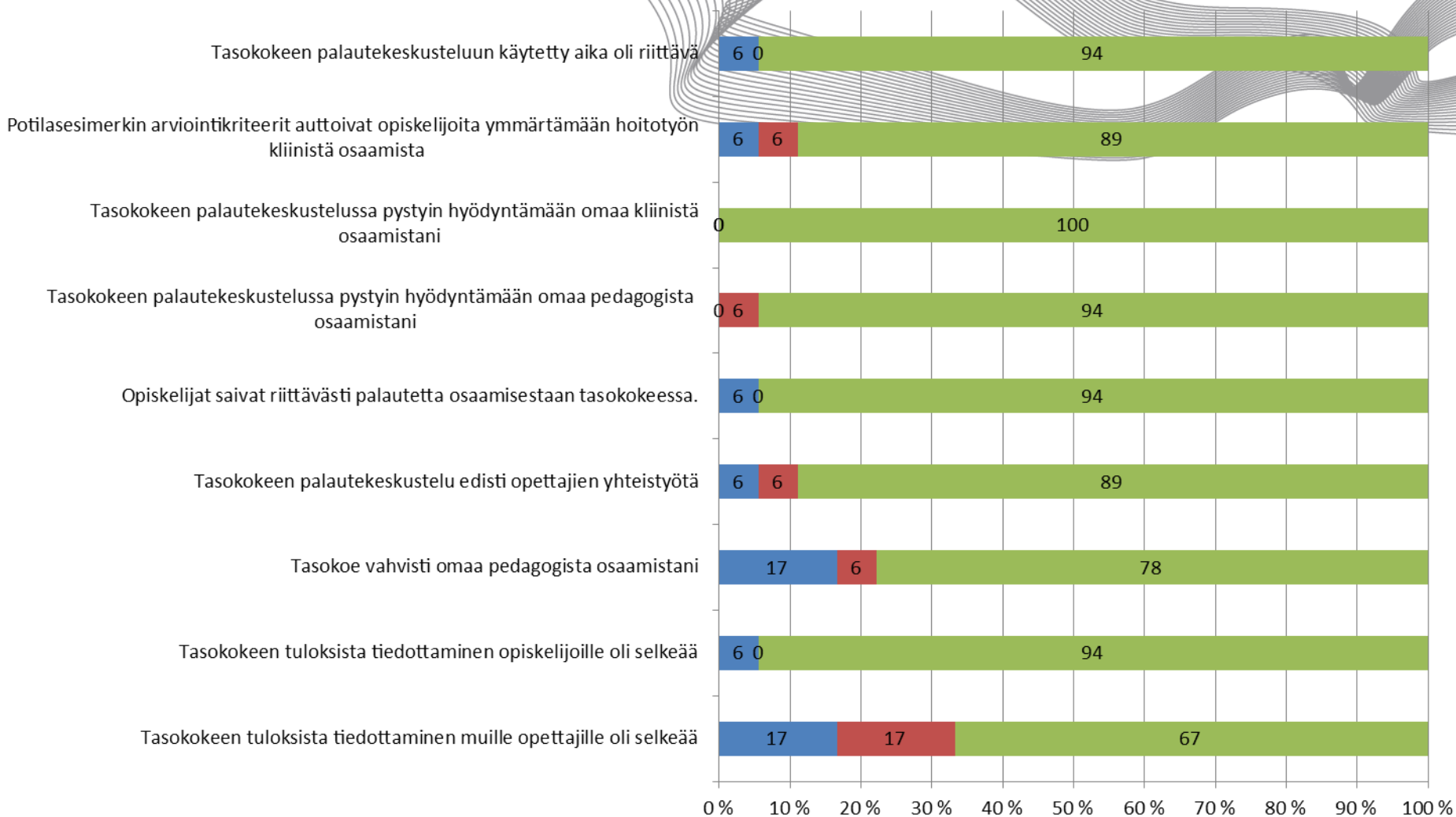

Näyttökokeen toteutus (opettajat)

Näyttökokeen palautekeskustelu (opettajat)

eri mieltä en osaa sanoa samaa mieltä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Opiskelijoiden esittämiä kehittämissuhteita

- Pitäisi olla opintojen alussa / väärä ajankohta suhteessa muihin opintoihin
- Enemmän aikaa harjoitteluun ja valmistautumiseen, sekä itsenäistä harjoittelua että ohjattua harjoittelua toivottiin enemmän
- Jännitys häiritsee, tilanteen pitäisi olla rennompi
- Useampia tehtäviä / opiskelija
- Pitäisi olla yksilösuoritus
- Aikataulutuksen kehittäminen niin, ettei tarvitse odottaa omaa vuoroaan kovin pitkään
- Potilasesimerkit olivat sopivan haasteellisia ja selkeitä – toivottiin myös haasteellisempia tehtäviä niin, että joutuu vielä enemmän miettimään, mitä potilaalle pitää tehdä

Kehittämisehdotuksia (2)

- Palautekeskustelu vahvisti omaa kliinistä osaamista ja kehittämishaasteita
- Selkiytti omaa osaamista
- Palautteen anto oli erinomaista, asiallista, hyvässä hengessä annettua, rakentavaa
- Palautteen antoon enemmän aikaa
- Yksilöllisempi palaute
- Ristiriitaista arviointia
- Tiedonkulku epäselvää opettajien kesken – epäselvää, mille tunneille pitää osallistua näyttökokeen jälkeen
- Mitä opintoja voi tehdä, jos saa näyttökokeen läpi?

Potilasesimerkkien kehittämisehdotukset (opettajat)

- Lisää ja monipuolisempia
  - esim. ergonomia, injektiot
  - kannattaisi kerätä caseja laajasti opettajakunnalta.
  - että yksi tapaus sisältää useamman kliinisen taidon
- Sisällölliset parannukset ja asiasisältöjen tarkastaminen
  - Esim. NML -tehtävässä ravitsemushoidon aloitus
  - Katetrointi ja Thierman-katetrin käyttö
  - ”Tehtävät tulisi tarkistuttaa asiantuntijoilla!”
  - ”Potilastapauksiin olisi hyvä saada potilaan taustatiedot ja lääkitys. Opiskelijat kaipaavat niitä.”
- Näyttötehtävän antaminen
  - opiskelijat joutuisivat itse päättämään, miten potilasta hoidetaan ja minkä auttamismenetelmän valitsevat
  - ... tai vielä selkeämmin ohjeistettaisiin
- Ei liian vaativia lähihoitajatutkintoon nähden
  - ”tutkiminen ABCD -protokollan mukaan, johon ei kaiketi kykene muut lähihoitajat kuin ensihoidossa työskennelleet”
  - ”että lähihoitajilta ei vaadita enempää kuin mitä muut osaavat esim. opetuksen jälkeen”

Suosituksset kliinisen perusosaamisen näyttökokeeseen

AHOT -korkeakouluissa terveystieteiden työryhmä on laatinut 16 suosituslausetta hoitotyön kliinisen perusosaamisen näyttökokeeksi pilotointiin osallistuneiden opettajien ja opiskelijoiden kokemuksista saadun tutkimustiedon ja kolmen valtakunnallisen seminaarin yhteydessä pidettyjen työpajatyöskentelyistä saadun tiedon perusteella

<http://www.tunnistaosaaminen.fi/node/77>

Terveysalan työryhmä ehdottaa kehittämisehdotuksina/jatkohankkeena:

1. Valtakunnallista näyttökokeiden casepankkia
2. Opiskelijoiden nopeutettujen opintopolkumallien suunnittelua valtakunnallisesti
3. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ahot-käytäntöjen yhtenäistämistä ja kehittämistä valtakunnallisesti
4. Ahot-menettelyn seurannan ja arvioinnin kehittämistä hyödyn ja vaikutuksen arviointia varten
5. Valtakunnallista Ahot-verkosta terveysalan ammattikorkeakoulujen kesken ja laajemminkin koko korkeakoulujen välillä

